

Excerpt from:

Linda Maria Koldau, *Jante Universitet. Episoder fra livet bag murene*, Bind 2: Uddannelseskatastrofen

Hamburg: tredition, 2013

4. Overlevelse på arbejdspladsen

[...]

Tre dage senere kommer en mand til afdelingen for at tale med mig: Torben Esgaard. Gymnasielærer i musik på et gymnasium syd for Jante. Men Torben Esgaard er ikke hvilken som helst gymnasielærer. Torben Esgaard er formand for musikfagets censorkorps. Han kender altså alle i Danmark der har med musik og musikfaget i de højere uddannelser at gøre. Og han har faktisk selv arbejdet inden for faget musikvidenskab – siden 70erne og på alle tre universiteter i Danmark, der udbyder faget. Først var han formand for Danske Studerendes Fællesråd som musikvidenskabsstuderende på Østeregns Universitet. Så blev han medlem af styrende organer på alle niveauer ved Jante, Østeregns og Norderegns Universitet. I Musikvidenskab på Østeregns Universitet var han konsistoriumsmedlem. På Norderegns Universitet var han formand for planlægningsudvalget for musikuddannelserne – han var faktisk med til at grundlægge selve faget på dette universitet. Og på Jante Universitet? Medlem i studienævnet og fakultetsrådet – som repræsentant for faget Musikvidenskab. Dermed er Torben Esgaard én af de meget få personer i hele landet, som overhovedet har det nødvendige kendskab til musikuddannelsen på *alle* danske universiteter.

Jeg blev helt euforisk, da han kontaktede mig. Nu kan jeg endelig finde ud af, hvad der er gået så galt med faget i de seneste årtier! I udlandet kender man jo kun til nogle af de store navne – Knud Jeppesen er selvfølgelig en berømt, og i dag arbejder alle seriøse

musikstuderende med Jeppesens bog om kontrapunkt. Søren Sørensen er også kendt, han var, lige som Jeppesen, præsident for det Internationale Selskab for Musikvidenskab. Og Bertram Mikkelsen, min umiddelbare forgænger, er kendt i den internationale Wagner-forskning. Det er alt man kender til den danske musikvidenskab i udlandet – når ”udland” altså betyder andre lande end Sverige, Norge og Finland, der som skandinaviske naboer selvfølgelig kender lidt mere til den danske musikvidenskab.

Nu inviterer Søren, Cilly og Anja Laursen selvfølgelig også nogle svenske, engelske eller amerikanske forskere, der arbejder med populærmusik, kulturteori og audiovisuel kultur på små gæstesisitter af og til. Det er den såkaldte ”New Musicology”, som falder på frugtbar jord her i Danmark – ud med historie, ud med analyse, så er vi ”moderne”. Og hvis vi nu også afskaffer nodekendskab, så udfolder ”New Musicology” sig i hele sin postmoderne ureflekterethed. Men skal det her være internationalt niveau? Der er ingen uden for Danmark (måske undtagen nogle få nordiske universiteter), der ved noget om det, som dyrkes i den danske musikvidenskab. ”I Sverige har man meget lidt respekt for den danske musikvidenskab,” kom det fra en kollega fra Stockholm.

Hvad er altså gået så galt – hvordan har et helt fag kunnet smide sin kernefaglighed ud? Hvordan har de kunnet sælge sig selv til varm luft og tom teorinak? Jeg vil vide, hvordan det har kunnet gå så forfærdeligt galt. Der er problematiske tendenser i faget musikvidenskab over hele verden. Men jeg har aldrig oplevet en sådan mangel på fagligt fundament og faglig viden hos universitetsansatte som på min afdeling.

Det er Torben Esgaard, som har kontaktet mig. Han har hørt rygter om, at den nye professor i musikvidenskab ikke har det helt nemt på hendes afdeling. Og det ville han gerne tro. Han kender jo stedet. Han kender jo til alle kampe – og til de frygtelige konflikter på afdelingen, som man hvisker om bag lukkede døre.

Nu sidder han her og drikker instituttets kaffe. Det er nok det bedste ved den nye frokoststue, der skal samle hele instituttet i én stor

familie: de nye kaffeautomater, som vi har fået foræret fra universitetsledelsen. Der kan man vælge nogle fine sorter, såsom cappuccino eller café crème. I det mindste er kaffen blevet bedre med den store fusion, siger mine kolleger på de diverse institutter. Men det er hidtil også det eneste.

”Jeg kan godt forestille mig den behandling du får her på afdelingen,” siger Torben. ”Jeg har kendt dem i mange år. Du skal da ikke tro på deres venlige facade. Det er en benhård kamp om magt. Og hvis du ikke underkaster dig magthaverne, har du et hårdt liv. Kvalifikation spiller ingen som helst rolle. Du skal altså ikke tro, at dine publikationer og dit internationale ry vil hjælpe dig i den her kamp – tværtimod. Det er heller ikke et tilfælde, at jeg ikke selv arbejder på et universitet længere. Hvis man tror på kvalitet, er Jante Universitet et dårligt sted at være.”

Jeg synker hårdt. Igen det her. Igen det her slag i ansigtet, når jeg endelig får bekræftet det jeg selv har gået og iagttaget i lang tid. Så længe det kun er mine egne iagttagelser, så længe det kun er mine egne tanker – så længe er der stadig håb om, at jeg tager fejl. Så længe kan jeg håbe, at der alligevel vil findes en løsning. Men nu sidder der en ekspert på den anden side af bordet. En person, som selv har oplevet hele udviklingen i faget – i over fyrre år. Som kender til alle, der styrer faget på de danske universiteter og faktisk har ødelagt faget og det akademiske niveau, det en gang havde. Den her langtidserfaring giver en frygtelig vægt til Torben Esgaards ord.

Torben ser på min mailveksling med Søren og sukker. ”Du må holde op at diskutere med dem. Man kan ikke diskutere med dem. Du har ingen chance, især ikke, hvis du kommer med fagligt funderede argumenter. Hvis du tør have en identitet.” Han ser en gang til på mailvekslingen: ”Det er klart, at Søren måtte holde dig ude fra deres conference. De ved udmærket, at dit arbejde ville sætte deres tomsnak i et dårligt lys – jeg har jo læst conferencebeskrivelsen, og den er simpelthen latterlig. Men den her åbenlyse udelukkelse – det er mobning.”

Mobning? Det ville jeg ikke ligefrem have kaldt det – men det er rigtigt, at det var utroligt sårende. Og selvfølgelig kaster det et dårligt lys på Jante Universitet i sin helhed: Mine internationale kolleger har jo allerede spurgt mig, hvorfor jeg, en filmmusikforsker, ikke er med i en sådan konference på mit eget institut. ”Jeg har faktisk nævnt det her over for Nick Larsen. Han svarer blot, at han ikke har lyst til at spille politimand.” ”Politimand?” udbryder Torben. ”Jamen, han har da fandens *pligt* til at tage sig af sådan noget! Som institutleder er han forpligtet til at se på chikane og mobning. Eller på ’krænkende adfærd’, hvis det er sådan han foretrækker at kalde det.” Jeg smiler svagt. ”Pligt? Jeg er ikke helt sikker på, at institutlederen kender til dette ord. Det ser ud, som om ’ansvar’ og ’pligt’ ikke ligefrem er ord, der er kendt hos Jante Universitetets ledelse.”

Torben sukker igen. ”Rent faktisk har du ingen chance i det her system. Hvis bare jeg kunne sige noget andet. Det, som du oplever på det her institut, er den rene skandale. Men det er på samme tid så utroligt typisk. Det undrer mig slet ikke, hvordan du har det på din afdeling. Jeg har set dit CV og din publikationsliste på websiden. Jeg har downloaded nogle af dine artikler fra academia.edu – og jeg har faktisk læst dem. Og jeg har set de bøger, som du har publiceret. Jeg kan forstå, hvorfor dekanen mente, at de skulle kalde dig til universitetet – det ville jo se godt ud, at Jante Universitet trækker sådan en stjerneforsker til universitetet. Ingen kan sammenligne sig med dine præstationer inden for faget – ingen her i Danmark. Netop det står jo også i den indstilling til din fastansættelse, som jeg har fået tilsendt af en kollega. Men – hvordan kunne de gøre det mod dig? Dekan Batseba Danielsen er da ikke så naiv, at hun ikke kender til det, der forgår på Nick Larsens institut. Hun ved måske ikke meget om musik og musikvidenskab – men Nick Larsen vidste præcist, hvad der ville ske, når man satte en person med din profil ind på hans Institut for Æstetiske Discipliner. Det kan kun ende med en katastrofe. Der er ingen plads til internationalt niveau på det her institut – i hvert fald ikke på Afdelingen for Musikvidenskab.”

Det burde måske føles godt at få denne bekræftelse – og den anerkendelse, som ligger i Torben Esgaards ord. Men det føles på ingen måde godt. Tværtimod. Esgaard siger det jeg allerede ved. Men med sine ord slår han det fast med så stor en kraft, at det runger larmende inden i mig. ”Der er ingen plads til dig på det her institut”. Og hvad så, hvis dekanen nægter at flytte mig til et andet institut?

”De skulle være glade for at have fået nogen som dig som professor på instituttet. En chance for at hæve niveauet. Men det er klart, at dine kolleger hader dig. Deres manglende profil bliver synlig, fordi man nu kan se et alternativ til deres præstationer på din webside. Du behøver ikke sige eller gøre noget som helst – bare din eksistens er en uudholdelig provokation. Jeg kan sige dig: De har hadet dig lige fra starten. Jeg kender dem. Du med dine talenter er et lykketræf for instituttet og de studerende – du kunne faktisk sætte noget i bevægelse. Jeg har talt med nogle studerende, som var begejstrede, fordi de oplevede hos dig, hvad akademisk undervisning kan være. Men dine kolleger vil aldrig tillade det. De vil fryse dig ud. Jeg har desværre set det ske før.”

”De vil fryse dig ud”. Jeg har anet det – og jeg har optaget kampen. Jeg har vist rent flag og sagt, hvem jeg er. Jeg har udarbejdet løsningsforslag, og jeg er kommet med så mange initiativer. Vil dekanen da ikke se potentialet? Vil hun ikke erkende, hvor meget jeg kunne præstere – til universitets og de studerendes gavn? Er mine studerende i bachelor-valgfaget da ikke begejstrede for min undervisning? Og Søren Smidt Rasmussens evaluering af min specialevejledning – den var jo næsten hymnisk. Det er det, jeg kan give – og det som jeg ønsker at give. Og alligevel vil de fryse mig ud?

Torben sukker. ”Det her er jo næsten en omvendt Penkowa-sag. Hvor hende hjerneforskeren har sjusket med sin forskning, men alligevel er blevet kåret til årets superforsker, bliver du nedgjort netop på grund af *kvaliteten* i dit arbejde. Det, som du bliver udsat for, især fra Puks, Torbens og Sørenes side, er ren mobning. Det her er den rene skandale. Jeg vil tale med en af mine kolleger: Jeg har stor lyst til at skrive om det i en avis.”

At skrive om den her skandale i en avis. Mon det ville hjælpe? Mon det ville ryste universitetet til at endelig overholde deres løfter og byde mig rimelige arbejdsvilkår? Jeg fortæller Torben om min kontakt til journalist Morten Jacobsen – og om, hvordan jeg afbrød kontakten, fordi jeg ønskede at finde en intern løsning. Men det ser jo ikke ud, som om dekanen tænker sig at finde sådan en løsning. ”Hvad bilder de sig egentlig ind?” spørger jeg Torben. ”Det, som de laver her i uddannelsen og i deres såkaldte forskningsstrategi, er så skandaløst, at endda helt normale mennesker uden for den akademiske verden kan forstå, at der er noget frygteligt galt. Kan de da ikke tænke sig, at jeg kunne gå til avisen med den her åbenlyse skandale?”

Torben smiler. ”Nej, slet ikke. De er sikre på, at du aldrig ville nå frem til én af aviserne. Du må da vide, at den danske offentlighed ingen interesse har i universiteterne. Universitetsfolk regnes for elitære – og det er noget værre noget i Danmark! Der er da ingen, som har stor interesse i det, som sker på universiteterne. Selvom staten pumper masser af skattepenge i dem. Tænk kun, hvilken månedsløn folk får, der hverken har en fornuftig akademisk uddannelse eller præsterer noget nævneværdigt inden for forskning og uddannelse! Men aviserne vil desværre ikke tænde på det.”

Jeg er nu ikke så sikker. Morten Jacobsen fra Weekendavisen var jo meget ivrig efter at få lov at citere mig. Han ville helst skrive en hel serie om det skandaløse niveau på de danske universiteter. Men jeg har sagt nej til det. Hvis der er så stor utilfredshed, som Torben siger, så skulle det nok være en *dansk* lektor eller professor som tager det første skridt. Jeg som udlænding, der har arbejdet her i mindre end to år, kan da ikke få stenen til at rulle.

”Hvad skal jeg så gøre nu?” spørger jeg Torben. Det er jo min største interesse at få rimelige arbejdsvilkår – ikke at udløse en stor skandale. Torben ryster på hovedet. ”Det er slemt, at du slet ikke har fået nogen rådgivning, inden det er kommet så vidt som det står nu. Nej, jeg kan godt tænke mig, at den fine tillidsrepræsentant Paw Dinesen ikke har været nogen hjælp i det her. Det er jo almen kendt, at han ikke løfter opgaven. Han skulle have advaret dig. Som udlænding kunne du ikke

ane, hvad lærermøderne betyder på et dansk universitet. De er en hellig ko. Absolut hellig. Ingen har lov til at holde sig fra dem.”

Ingen? Og hvad så med min musikkollega Ebbe Nedergaard Olsen? Det er meget sjældent, at Ebbe deltager, og det bliver bare tolereret, ingen siger da noget. Torben smiler: ”Nå, Ebbe – han tæller jo ikke. Han hører til kategorien ’gammel sur mand’, der en gang imellem brokker sig over, at de gode gamle tider er forbi – men han er fuldkommen harmløs. Han kryber bare ind i sit praksisarbejde og gemmer sig der. Du siger, at han en gang har skrevet en åben mail til hele kollegiet – har du så oplevet, at han var med i en debat eller støttede de synspunkter, som du har fælles med ham?” Nej, det har jeg ikke. ”Alle ved, at Ebbe er harmløs og at han snart går på pension. Han har derfor lov til at blive væk. Desuden har du nok lagt mærke til, at han giver sine kolleger en dejlig mulighed for at grine ad ham, når han ikke deltager på møderne – ikke?” Ja, det har Torben ret i. Jeg husker godt, hvordan Puk udtrykkeligt refererede, at Ebbe gerne ville tilbyde at være specialevejleder for studerende, der ville ”skrive om musik” – ”Men så har vi jo ingen blandt vore studerende, der ønsker at gøre det,” kom det fra hende, i et hånligt tonefald. Stort grin blandt visse kolleger. Jeg syntes slet ikke, at det var så morsomt. Og jeg syntes i hvert fald, at det var respektløst at gøre grin med en person, der ikke var tilstede. Men på vores afdeling kan man måske godt gøre med en godmodig gammel lektor?

Torben Esgaard henter mig tilbage til nutiden. ”Det var en stor fejl, at du har meldt dig ud fra lærermøderne. De vil aldrig tilgive dig det. Lærermøderne omhandler ikke faglighed eller faglig debat. Det er en myte, som bliver spredt på universitetet. Lærermøderne omhandler ingenting andet end kollegialitet – eller det, som de foregiver er ’kollegialitet’. At hygge sig sammen, at være med i familien – og at nikke ja til det, som faglederen og hendes tilhængere beslutter. Du har nok forstået, hvordan Puk arbejder, ikke?”

”Ja,” bekræfter jeg, ”det har jeg minsandten gjort, og netop derfor har jeg faktisk meldt mig ud. For at ikke længere at være tvunget til at nikke til det hun gør. Se bare på hendes kursusbeskrivelse ’Musik og

lyd som historiefortidsforståelse og historiografisk fænomen' – det er absurd, og jeg simpelthen ikke kan stå inde for det med mit navn. Men det er jeg nødt til,, hvis jeg deltager i lærermødet og det derefter kommer ind i studieordningen. Et afvigende votum er ikke tilladt i en afstemning på et dansk lærermøde – det har jeg jo fået at vide af min ven, institutleder Stefan Vestergaard Hansen. Og hvis jeg ikke har ret til et afvigende votum, så kan jeg kun vælge at blive væk.”

Torben sukker igen. ”Et afvigende votum, fordi du ikke kan stå inde for indholdet af et kursus! Hold op med at tænke fagligt! Det her omhandler ikke faglighed. Det må du simpelthen glemme. Lærermøderne har intet med faglighed at gøre! Det er magt og intet andet. Og det kan blive farligt på et dansk universitet, hvis du demonstrerer alt for tydeligt, at du ikke underkaster dig dem, som har magten.”

”Jamen, hvad skulle jeg så have gjort?” spørger jeg ham. Og så kommer det: ”Du må lyve. Du må lyve, lyve, lyve. Altid med et smil på læberne. Altid helt uskyldigt. Sådan gør man på en dansk arbejdsplads. ’Vi ses på lærermødet i morgen!’ med et strålende smil. Og så ringer du til sekretæren tidligt næste morgen og melder ud, at du desværre er blevet syg. Migræne, svimmel, eller en omgang mavesyge. Men du skal passe på med aldrig at blive syg i mere end tre dage i træk – for da er du nødt til at gå til lægen. Og det kunne blive mistænkeligt. Du skal heller ikke komme med en lægeattest, sådan som man gør i Tyskland. Det er mistænkeligt: Et officielt stykke papir? Så tvinger du institutlederen til at være opmærksom på din sygdom – og så vil han begynde at stille spørgsmål. Nej, du bliver syg bare én eller to dage – tilfældigvis netop den dag, hvor lærermødet finder sted. Ingenting vil ske. Ingen vil sige noget. Og det kan du gøre hver gang. I har ti eller tolv lærermøder om året? Så bliver du syg ti eller tolv gange om året. Hvis det kun er én, to dage hver gang, så er slet ikke for meget. Så enkelt er det. Du må bare altid lyve – og aldrig sige hvad du tænker.”

”Så nemt er det?” spørger jeg. ”Jeg skal altså tilbringe mit arbejdsliv i Danmark med at lyve? Hele tiden foregive, at jeg er en anden? Lyve mine kolleger og min arbejdsgiver op i deres åbne ansigter? Nej. Nej,

det kan jeg ikke holde ud! Jeg ønsker klarhed og åbenhed! Jeg ønsker forhold, som vi alle kan stole på!”

Torben ryster på hovedet. ”Så vil du ikke overleve. Ikke på et dansk universitet – og kun på få arbejdspladser her i landet. Klarhed, åbenhed – det er alt for tysk tænkt. Her hos os er det altid forhandling, konsensus, at snakke sig frem – og at skjule det man tænker. Hvis du ikke holder det ud, så må du gå. Eller blive syg. Bare for én, to dage. Hvis bare du havde vidst det før.”

Hvis bare jeg havde vidst det før. Hvornår før? Før jeg bad Nick Larsen om at fritage mig fra lærermøderne – eller før jeg sagde ja til dekanens fantastiske tilbud om et professorat helt tilbage i maj 2009? Hvis bare jeg havde vidst, hvordan virkeligheden på et dansk universitet ser ud. Ville jeg så have sagt ja til det imponerende jobtilbud?

Hvis bare – nej, det ville ikke have hjulpet. Hvis nogen havde fortalt mig om virkeligheden på et dansk universitet, om denne skandale, som kaldes for ”verdensklasse”, så ville jeg slet ikke have troet det. Man kan ikke tro denne virkelighed – medmindre man oplever den.